Nr. 76 Neue Jüdische Zeitung. פיערטער יאהרגאנג.

נייע יידישע צייטונג

דיא „נייע יידישע צייטונג" ערשיינט יעדן מאנטאג אונד דאנערסטאג.

פרענומעראציאנס-פרייז: נאנציעהריג 6 גולדען — האלביעהריג 3 גולדען — פיערטעליעהריג 1 גולדען 50 קרייצער.

דיא רעדאקציאן אונד אדמינים־טראציאן befindet sich in Schiffmannsgasse 6, Budapest.

פרענומעראציאנס־פרייז: נאנציעהריג 7 גל. — קר. האלביעהריג 3 „ 50 „ פיערטעליעהריג 1 „ 75 „

דיא פרענומעראציאנס־פרייז: נאנציעהריג 6 גל. — קר. האלביעהריג 3 „ „ פיערטעליעהריג 1 „ 50 „

ב"ה בודאפעסט יד' תמוז **Budapest, Montag 7. Juli 1884.** שנת תרמ"ד לפ"ק.

דיא יודען סערביען׳ס.

דיא בעריהמטע קאנפערענץ האט דיא אנאב־הענגנגקייט סערביען אונד רומעניען אויסגע־שפראכען, אונד שפעטער זינד דיעזע פרוסטענזהר־מער קאנגרעסיע געוואָרדען. דער קאנגרעסס האט אבער אין דיא פרהלערונג דער אונאבהענגנגקייט דיא בעדינגונג געקנוططפט, דאס דיא גליכהייט דער נאציאנאלטעמפל אונד קאנפעסיאנען פאר דעם גערעכטע הערשען מוססטע. וועדער נאך רומעניען דיעזען גרונדזאטץ דורך אללערליי קניפפע אום־נעהמען אונד דען יודען ניכט נור דיא גליכבערעכטיגונג אבשפרעכען. אנדערן דיא אנאר האבסטע בעהאנדלונג, האט סערביען דיא שאנסטען בעוויזען געגעבען, דאס עס עדרליך דיא בעדינגונגען ער־פיללען ווילל דיא אידס פאס קאנגרעססע אויסגע־לעגט וואָרדען זינד. סערביען צייגט זיך דאהנגאב פיר דיא אידס צו שהיר גייואָרדענע אנשטרענגונגען. צוגנ־דיישלאנדס אונד אסטערריך. אונגארנס: רו־מעניען שפפפט אויף ביסמארק אונד אסטערריך־אונגארן, דיא מאדיארען אונד יטיישען זינד אידס זא פערהאסט ווי דיא יודען. דיא מיניסטער, ווילל כך דיא פרייזנשאפטלעכע פערדעלטנעסס מיט דייטשלאנד אונד מיט אסטערריך־אונגארן אויס. רעכט עדהאלטען מאכטען, ווייל דען פערפאלטען דיא עס מיט בראטאבז דער פאלל איזט. אין סער־ביען׳ס שטעגען יודען אין דער מלוכהמיטא (לאנדטאג) אין רומעניען וויל־ך דיעזעס אייגע אומגעלייכטיס־דען דאס גייגענבאהנען אונגאריך נייגט זיך דך זעהר שטארק צו רוססלאנד. דאס געוויסס שאן רומעניען פערשיילענען האבען וואָרדען, וועגן דער בעריהמטען קאנגרעסס ניכט פארגעזאגט העטטע.

דער סערבישע יוסטיצמיניסטער האט אם 24. מאי אן אללע גאנגליכען גערעכטע דאס פאלגענ־דע אטטענשטס פערזענדעט, וועלכעס דיא פאלל־מאכטענג גליכשטעללונג דער יודען רעגעלט:

„אלס דיא פערטראנסמעכטע אויף דעם בער־לינער גאנגרעסס דעם דאמאליגען פרוסטענזהוס אונד גענגזווערטיגען קאנגרעיכע סערביען דיא אונאבהענגנגקייט צוערקאנגט האטטען, וואָרדע דיעזע אנערקענגונג אן געוויססע בעדינגונגען גע־קניפפט, וועלכע אייגע אומגעדרעונג אונזערער גע־זעטצגעבונג. אאוויסס דיאזעלבע דען גענוסס דער פאליטישען אונד בירגערליכען רעכטע דערגעלט, צוד פאלגע האבען מיססען. אלס דאנן סערביען אין אייגעדע בעצעיהונגען צו דען אייראפעאישען שטאאטען גערעכטע וואר. האט סע אויף גרונד־לאגע דער גליכבערעכטיגונג מעהרערע פערטרעגע אבגעשלאססען. דיא עבענפאללס פעלע בעשטס־מונגען אונזערער גזעטצגעבונג פערגעדרעט האבען. דען לאנדטאגסרעכטען וואָרדען דיינערצייט אללע פערטרעגע, וועלכע מיט פערמדען מאכטען אבגעשלאססען וואָרדען וואָרען. מיטגעטהיילט: דעסגלייכען האט דער יוסטיטצמיניסטער אין אייגנם צירקולאר פאם 11. אינגוסט 1883 דיא אויסמערק־זאמקייט דער גערעכטבאהאָלטע אויף דיא פערגעדע־רונגען, וועלכע הערבייגאפירט דיא וואָרדען וואָרען גע־לעגנט. אין, עססען שיינט עס דאס אין וויכטיגער בעגעגנשאפט, נעמליך דאס רעכט דער יודען אונבע־גענגליכען אויסגעזטאנד גע־ווארבען, ניכט נעהאָ־ריג בעריהקומטען וואָרדען איזט. דער מיניסטער האט דיא אבערצייגונג געוואָנען, דאס אייגנע לאנדטאגסרעכט נאך איממער מעהר ריקזעהר אויף דיא דיעסבעצינגליכען פערפאָרדערונגען פאם 30. אגמאָ־בער 1856 אונד 4. נאָוועמבער 1861 נעהמט, וועלכע דיא יודען אונד יידישען אינוואנדערער בעטרעפפען, אם אויף דיא שפעטערען פערגעזעצע. דיא פאלגע דאפאן איזט. דאס דיא גערעכטע דען אינגענהוסס אורקונדען, וועלכע אויף דען גאטען פאן יודען אום־נעשטעללט וווערדען, דיא לעגאליזירונג פערווייגערן. אום דיעזער פערגאנלאססונג מיט אויך דען שאטנד־פונקט דער גערעכטע אלס אייגנן פאלשען בעצייב־נען, לוט אר־טיקעל 35 דעס בערלינער פערטראגעס קאנן נעמליך דאס דעלינאָיזע בעקרעגנטניס אין סערביען נעמאנדען דאס רעכט אללע פאליטישען אונד בירגערליכען רעכטע צו גענעסען נעדרעמען, דען אנשפרוך אויף אייגע שטאאט מאנשטעללונג שמעלערן, אדער יומאנדען דע־ פעדהנטיט בעריי־בען אללע עדרעגע. שטעללען צו בעכליידען. אוויא גנדרלך האנדעלן, אינדוסטריע אונד נעיערבע אבע־ראלל צו בעטרייבען. דיעזער פאלגעדערעכטליכע אכט. דער זא עגן מיט דער אנערקענונג דעס קאָ־נגרעסיבס פערקנפפט איזט. האט אלזא אללע רע־ליגיאנסגעזעלשאפטען אין בעצוג אויף דען נעגנס אנגעשטאנדען אונד אויף אייגענטום אנגעשטאנדען, זאוויא מיט דען פעראיינטען שטאאטען פאן נארד־אמעריקא אבגעשלאססענען פערטרעגען, וועלכע פאן אנ־זערגס אנגעזעטצגעבענדען קאָרפער אנגענאממען וווערדען זינד אונד דאהער דיא קראפט פאן לאנ־דסגעזעטצען עדרעכטען דאבען. דיא זינד בינ־דענד פיר דיא גערעכטע. וווא פיר אללע אנדערן לאנדעסבעהערדען. וווגנן דיעזע גזעטצען אין וווי־דערשפרוך מיט דען בעטרעפפענדען אטטען גע־זעטצען זינד, זא איזט עס זעלבסטפערשטענדליך, דאס דיעזע לעגס־טערן בעזיעהונג עדרעכטען אונד דיא נייען גזעטצגעבונגען בעשטאטיגנגען צו עגלעכען דאבען. דיא לאנדעסגערעכטע דאבען דאהער איינ־צינ אינד אללין ריקזעהר אויף דיא גייערע גזעטצ־געבונג צו נעהמען. אום זיינגע דיעזזער צו גזעטצעגענס קראפט ערוואכסענען אכטע פערמדען אונטער־טהאנען, אللע אויף דער דען. דאס רעכט צו גע־ווערבען, אונבעזווינגליכעס אייגענטהום אין סערביען צו ערווערבען.

וואס אבער דען אינסלגרעשען יודען גזעווארדט ווירד, מיסס אום נאָכעדר דען אינזהרטישען צו נוטט כאָמען־ מיט דיעזעס אכטע איזט דיא פאללשטענ־דינג עמאנציפירונג דער יודען דורכגעפ־הרט. אונד אונזערע גלובענסבריידער אין סערביען ווערדען נון זיכערליך אללעס. וואס אדדיר פרעפפט ערלעבען. מהון גאס בעססען אדדרעס נערעכטען פאטטערלאנ־דעס צו ווערקען.

דיא לאנדאנער קאָנפערענץ.

„ווענן דיא קאמצע אונד דיא מיז אייגע נע־מיינשאפטליכע מאהרעיצ אבהאלטען, זא געשיעהט עס אויף קאָסטען דעס פעסטעס אייגנס אונגלוקלי־כען; דאנטען אונזערע ווייזען אן נעדט עס מיט דער טרקויא, ווענן זיך דיא בריטסלכען פאלקער אייר־פאס – דיא אפט וויא כאמצע אונד מיין זיך פער־טראגען – צוזאממענגעפאנגען. אום אבער דאס שיק־זאל דעס אייגענס צו גנשטיידען. זא אפט אייגע אללגע קאָנפערענץ שטאטטגעפונדען. דאס עס דער טרקיא אין שטיק פעסט נעקאָכטעט. אויך יעצטע זיטצען דיא פערטרעטער דער אייראָפעאי־שען מאכטע אום דען גרינען טיש אים לאנדאנער מיניסטעריום. אום אבער דאס שקזאל עגיסטענס צו גנשטיידען. נאכדעם מאן עגיסטען פאן דער טור־קייא פאסט נאנץ לאנגשעללן. אונד דען וויצע־קאָנץ צום הערען דעס גיללאנדעס נעמאכט. דאס עגנלאנד דיא מאכט דעס קהדיווינ אדער וויצע־קאָנגס צו אייגעס בלאסען שיין הערא־בגדריקה. דיא רעגיערונג יעללבסט אין דיא האנד גנגאממען, אונד עס גיליכליכערייזיג דאהין נעבראכט אללעקהנדרען צוזאממען צו שיסען. דיא פינאנצען אין אונארדנונג צו בריינגען. אונד דאס ארמע גע־דרימטע. פאן דען גנגלישען בעאמטען אויסגעפרעס־מט פאלל ציר פערצוויפלונג אונד צור זעלבסמחל־מל פיר צו טרייבען.

נאכדעם עגנלאנד. אדגע אייראָפא צו בע־פראגען. דיגע מאכט אין עגיסטען אויפגערימטעס. מוסטע עס פאר דען אונגעעאכטען שארען דעס מאהדי שטעהדיך זיינע אנהאנגאמט אייגעשעהען, מיט עגיסטען אללגע אין בעדיינג פערטיג צו ווערדען. יעצט ערסט ווערדע זיך עגגלאנד אן אייראָפא. מיט דער בעמטע עס אוס דעס לאמהדי הערוויצגעהען, אין ווילכעס יעם שטעלם. אונד דיא אייראָפאיאישען מאכטע פרכלערען זיך בערייט אנגלאנד צו העל־פען: נאטירליך ווילל יעדע מאכט אויך איין שטיק־כען פעסט לעמען. אנגלאנד מאכטע נערן דאבען, דאסס אדדס דיא אאסטען דער פרהלערונג זיינער מרישסטן אין עגיסטען בוז יעצטע אונד נאך אורס ווייטערע 4 יאהרע פאן דען שטאאטמאיינונגסטען דעס אינגלליכען לאנדעס נעצאהרט ווערדען: פראנגרייך אבער ווילל ניכט הולדיגן. דאס דיא צינזזען פיר פארדיענגען דער גליבינגער הערא־נעזעטצע ווערדען. אויך זאגלד דאס דורן ראסהשיכד 8 מיללאנען הערליהען. אום דיא פינאנצען עגיס־טענס אין אדדנונג צו בריינגען. אונד צוואר צו 8 פערצענס. דיא בריסטליכען מאכטע אייראָפאס ווערדען זיך דאבער איינגען. ווא מאן עגיסטען קוריהרען אאלל: „דער אייגענגליכע הערד דעס לאנדעס. דיא טרקויא ווירד נאר ניכט גע־הערט ווערדען. אום דא־בערע פלאנע עדרעכטבען ווירד. דאס מאן אדדס אין שטיק פלייט נאך דעס אנדערן פאס ליבע שניידעס: דענן דיא טרקויא אונד עגיסטען זינד יא ניכט בריסטליך! פאן נעדרעכ־טיגכייט איזט אבער אין דער דיפלאמאציע מיינע רעדדע. עבענזאוועגנס דעס מחזלמאנן וויא דעס יודען נעגענאבער.

אב דיא מאכטע עיבערראיינקאמ־מע ווערדען. לעסט זיך הייטע נאך ניכט בעשטיס־מען: פאלייכט ווערדען דיא ווענגן דער בעטעפהלי־לונג אינבערראיינגנדערהאממען.

פערשיוידענע נייאנקייטען.

* (דיא שטיכוואהלען אין העטשקעמע). אם 3. יולי האבען דא דיא שטיכוואהלען אין בידדען בעצירקען שאמאטנעפאל־דען: אים אבערען בעצירקע צווישען בעלא וואמאש ליבעראלער אונד אנדרעאס וואהלנ אונד אים אונטערעס בעצירקע צווישען פויל ליפפאי אונ־אבדענגנגען אונד פאגיין פערשאי אנטסטמטען. גענגאנגבער דעס צווישען דער רעגיערונגספארטיא אונד דער אונאבהענגנגליכסטפארטיא נעטאפפען נען אבערראיינגאממען בעטרעפפס פערטיא פערטיינונג נעגגען דיא אנטסטעטען עגטפאלטעטען דיא לעטצ־ערען אינע אינסטעראָרדענגליכע בעוועגונג.

דיא דיעסבעצינגליכען פערפאָרדערונגען פאם 30. אגמאָ־בער 1856 אונד 4. נאָוועמבער 1861 נעהמטע, וועלכע דיא יודען אונד יידישען אינוואנדערער בעטרעפפען, אם אויף דיא שפעטערען פערגעזעצע. דיא פאלגע דאפאן איזט. דאס דיא גערעכטע דען אינגענהוסס אורקונדען, וועלכע אויף דען גאטען פאן יודען אום־נעשטעללט וווערדען, דיא לעגאליזירונג פערווייגערן. אום דיעזער פערגאנלאססונג מיס אויך דען שאנד־פונקט דער גערעכטע אלס אייגנן פאלשען בעצייב־נען, לוט אר־טיקעל 35 דעס בערלינער פערטראגעס קאנן נעמליך דאס דעלינאָיזע בעקרעגנטניס אין סערביען נעמאנדען דאס רעכט אללע פאליטישען אונד בירגערליכען רעכטע צו גענעסען נעדרעמען, דען אנשפרוך אויף אייגע שטאאט מאנשטעללונג שמעלערן, אדער יומאנדען דע־ פעדהנטיט בעריי־בען אללע עדרעגע. שטעללען צו בעכליידען. אוויא גנדרלך האנדעלן, אינדוסטריע אונד נעיערבע אבע־ראלל צו בעטרייבען. דיעזער פאלגעדערעכטליכע אכט. דער זא עגן מיט דער אנערקענונג דעס קאָ־נגרעסיבס פערקנפפט איזט. האט אللע אللע רע־ליגיאנסגעזעלשאפטען אין בעצוג אויף דען נעגנס אנגעשטאנדען אונד אויף אייגענטום אנגעשטאנדען, זאוויא מיט דען פעראיינטען שטאאטען פאן נארד־אמעריקא אבגעשלאססענען פערטרעגען, וועלכע פאן אנ־זערגס אנגעזעטצגעבענדען קאָרפער אנגענאממען וווערדען זינד אונד דאהער דיא קראפט פאן לאנ־דסגעזעטצען עדרעכטען דאבען. דיא זינד בינ־דענד פיר דיא גערעכטע. וווא פיר אللע אנדערן לאנדעסבעהערדען. וווגנן דיעזע גזעטצען אין וווי־דערשפרוך מיט דען בעטרעפפענדען אטטען גע־זעטצען זינד, זא איזט עס זעלבסטפערשטענדליך, דאס דיעזע לעס־טערן בעזיעהונג עדרעכטען אונד דיא נייען גזעטצגעבונגען בעשטאטיגנגען צו עגלעכען דאבען. דיא לאנדעסגערעכטע דאבען דאהער איינ־צינ אינד אللין ריקזעהר אויף דיא גייערע גזעטצ־געבונג צו נעהמען. אום זיינגע דיעזזער צו גזעטצעגענס קראפט ערוואכסענען אכטע פערמדען אונטער־טהאנען, אللע אויף דער דען. דאס רעכט צו גע־ווערבען, אונבעזווינגליכעס אייגענטהום אין סערביען צו ערווערבען.

וואס אבער דען אינסלגרעשען יודען גזעווארדט ווירד, מיסס אום נאָכעדר דען אינזהרטישען צו נוטט כאָמען־ מיט דיעזעס אכטע איזט דיא פאללשטענ־דינג עמאנציפירונג דער יודען דורכגעפ־הרט. אונד אונזערע גלובענסבריידער אין סערביען ווערדען נון זיכערליך אللעס. וואס אדדיר פרעפפט ערלעבען. מהון גאס בעססען אדדרעס נערעכטען פאטטערלאנ־דעס צו ווערקען.

דיא לאָנדאָנער קאָנפערענץ.

„ווענן דיא קאמצע אונד דיא מיז אייגע נע־מיינשאפטליכע מאהרעיצ אבהאלטען, זא געשיעהט עס אויף קאָסטען דעס פעסטעס אייגנס אונגלוקלי־כען; דאנטען אונזערע ווייזען אן נעדט עס מיט דער טרקויא, ווענן זיך דיא בריסטליכען פאלקער אייר־פאס – דיא אפט וויא כאמצע אונד מיין זיך פער־טראגען – צוזאממענגעפאנגען. אום אבער דאס שיק־זאל דעס אייגענס צו גנשטיידען. זא אפט אייגע אللגע קאָנפערענץ שטאטטגעפונדען. דאס עס דער טרקיא אין שטיק פעסט נעקאָכטעט. אויך יעצטע זיטצען דיא פערטרעטער דער אייראָפעאי־

בייע יידישע צייטונג

(חידה. רעטהזעל.*)

שחקים לא יכיזוני והארץ מקום שכתי.
ובית שרים אני שוכן ובבית רשים מעונתי.
קצרה יד יריעת איש להשיג את אמתתי.
וכח אין בעין אדם להביט אל תמונתי.
בעת דתתי זמן מותי ומם בו סוד תחיתי.
אני עבד לאיש חכם ופתי יעבוד אותי.
חקור וחרוש בראש ובי״ו ושם תמ״א תחלתי.
ותבכית נאמן תשים לסוף וקץ לחידתי.

אויפלאזונג דעם רעטהזעלס אין נומ׳ 71.

דאס בעטט. נעמליך 4 פיסע, 4 זייטען מהיילע, 1 שטראהבונד אונד דאריבער איינע רינדס-הוט נעבריישטס. דיעזעס ראטהזעל לויטעט אין מ״ר איכה א׳ א׳: ארבע אדון, וארבעה שקמין, ודור דתכן, ותורא רכיב עליהן.

ריכטיג לאזונגען האבען איינגעזענדעט דיא הערען: איזאק פיאנער, יאכאב סגל לוי אונד חיים לוסטיג.

*) דיא נאמען דער איינזענדער ריכטיגער לאזונג ווערדען פעראפענטליכט ווערדען.

פערלאזונג

דער ווייגער קאמטנאל.לאזונ.

ביא דער אם 1. יולי פארגענאמענען צי-הונג דיעזער לאזונ פיעל דער הייסטרעפפער מיט 800,000 פלי אריף מ׳ 800 ני׳ 14; דער 2-טע פרעפ. פער מיט 20,000 פלי אריף מ׳ 2531 ני׳ 51; אונד דער 3-טע פרעפפער מיט 5000 פלי אריף מ׳ 1593 ני׳ 89; יע 1000 פלי נעווארנען מ׳ 1072 ני׳ 75, מ׳ 1072 ני׳ 45 מ׳ 830 ני׳ 83, מ׳ 2902 ני׳ 75, מ׳ 2684 ני׳ 45

דער אונ. ראטהזקרייג.לאזונ.

ביא דער אם 1. יולי פארגענאמענן ציעזונ דיעזער לאזונ פיעל דער הייסטרעפפער מיט 50.000 גולדען אריף מ׳ 6583 ני׳ 42; 5000 גולדען נעוואנן מ׳ 2729 ני׳ 1; פערנער נעוואנענן יע 1000 גולדען: מ׳ 1064 ני׳ 73, מ׳ 1785 ני׳ 86, מ׳ 6136 ני׳ 27, יע 500 גולדען נעוואנענן: מ׳ 1306 ני׳ 29, מ׳ 1401 ני׳ 32, מ׳ 1491 ני׳ 60, מ׳ 1535 ני׳ 27, מ׳ 5096 ני׳ 40, מ׳ 5983 ני׳ 78, מ׳ 6407 ני׳ 53, מ׳ 6787 ני׳ 6, מ׳ 7552 ני׳ 75, מ׳ 7811 ני׳ 37.

לאטטען-ציעונג פאם 2 יולי.

ברינן	54	50	82	74	87

פראנקא פרייטער דעפאזיט:

יקותיא הרוי דעדערער

אינזעראטע.

כאנכורז.

אין דער נעפערטנטען נעמינדע איזט דיא שטעללע איינעס פארצינליכען, נעאיבטען בעל תפילה וקורא. שוחט ובדק מוכחה מיט איינעס יעדר-ליכען נעהאלט פאן 400 מ׳ נאנצער שרחוט, נאמ-ראלוואדענג אונד קמאמטענטע ביו״ח אלוד הבעיל צו בעזעצען. בעווערבער, וועלכע אם בעדמצע פאן קבלות פאן אנערקאנטען ארטהראדאקסען רבנים זינד, וואללען דיעזעלבע אן דען נעפערטנ-טען פארשאנד זענדען. זור דען אקצעפטירטען ווערדען דיא שטעזען פערנטעט.

פה באנהאד, ר״ה תמוז תרמד לפ״ק.

דער פאר שפאנד דער איזר׳ ארטה. נעמינדע פ״ליס מיטנער. פ״אזעס.

כשר וויין.

איינע ווייטהאנדלונג זוכט איינע ליימטוגנספ-הונגען לעפראנטען אין כשר-ווין. אפפערטע מיט פרייזאנגאבען צו אדרעסירען אונטער ליטר.

A|B. 40, postlagernd, Hamburg.

ביישש-אונגארישע

האנדבוך

דער (יד.) מאטרינקלפיהרונג.

ענטהעלט דיא פיר דיאזוזלבע נעפעלליגען אונד נעדיקנזעצונגען, מיניסטעריאל-ערלאססע אונד אינשטרוקציאנען, נעבסט ער-לייטערונגען נאמענען, בייטשיפלען אונד פארמולארען אונד אינגר אינשטרוקטיגען ראישטעלונג אללער היגרטס פערבונדענען אנגעגען פאן

אבר. יונגער

בעצירקס-ראבבינער אין וואר-פאלאטא.

העוויסנענער: עד. דונגער. בוכהאנדלונג אין שטוהל-ווייסענבורג. — פרייזע: 2 פל 50 קר. — פ״אנקא 2.70 בין ענדע יולי. — פאם 1. אויגוסט אן 3 פ״.

איינע וואהלטהאט

פיר יעדע פאמיליע אזט איינע איינאל דינער נעהאבשיגע וואהן אזט יעמאנד 5 מיללען אים נעבראוך זינד. מאן קאנן אללע ארטיגען וויסענהעיטא, דא-מיט-קאנסטקציאן, אונד קאנסטרוקציאן אוף דיעזען מאשינען פערבינדען. איינע יאלכע מאשיגע קאנן זיך יעדע פאמיליע אנשאפפען, דא דיא ווענינע נעהמאשינען איך נענען גיר-יגע אנצאהלונגען פיר-קויפט ווערדען. דער פריז בריכט דעזיזעלבע אונד ווירד גלייך ערהאלטן. יעדע וואכע דאס מאן 1 מיל. דען צו צאהלען. דיא-אנפערונגען ווירד אינשאנס פערשיקט. עס זינד אאכטר דער ארטען פאמיליע דיא נעלעגענהיט נעבאטען זיך איך בלייבנדער אדס איינע נעמאשיגע אנזשאפפען.

ג. נייד לינגער.

בודאפעסט. וויטצנגאססע נו׳ 26

פיליאלען:

קערעפעשערשטאסס נו׳ 24. אונד אילליאר-שטראססע 5.

דיא נייעסטע דרפינדונג

איזט דאס נאך פיר אלל אנאנד אים אסטרייך נו׳ פערבעסערטע פלאטפרשע ברינבאאד פאן מאלליש-ווייל. וואזיאל פיר דיעזע אזט אלס אך פיר דאס אונד אונד קינדער; זולבעס אזט אזנד פערדען אזט יינעס נעטטי קיסלליך קאנשטיאיזס אונד דאס דען צוזיץ. דא. עס זולבסט דיא פיראלבעסטען בריכע אין קינדעסטער צייט אין דיא גלייכע לאגע בריינגט.

פרייז: אינאנאנ פאן 6—7 גולדען, דאפפעלטע פאן 10—15 גולדען פיר קינדער אזט דיא האלבע בול לינגע.

נאמעס לאגע אין מעטטי-שפרייבען, לוסט-פאלטען בעטטס-אינלאגען, נעטטי-שפרייבטטען אונד אללע נעטי וואארען-ארטיקל. — בייא ריכטיגקייט בעטטס אנגעבען בען אב דעבסט, לינקס אדער דאפפעלט, זא אזך דיא לייבוויטיגע.

MORITZ POLITZER, k. k. Bandagist,

Budapest, Franz-Deákgasse.

אטטהרייש אלע,

עפפענצען, אפפהערס אונד לאלערס

צור ערקענונג

פאן אללען נייסטרגען נעטרענקען,

דיא:

ליגערע, רום, שלייאווייץ, טרעבער

אויף קאלטעס ווינע אדנע אפפאראט,

עפפעלבלט דיא אבאלליך דעם

ארנאלד וואטטעריך

בודאפעסט.

מאבאקגאססע, וויס-א-וויס דעם איזר׳ טעפפער

פערנער ווינעגעטטע, קאקע אונד אללע צור ווינ-פערבעסערונג נאטטיגען אריטקל, ראפטע ווינגאר-בע, שללעראבבע, ווייגבוקגס, הויזגבראט, גלי-צערין, ווינגגרייטס, קלעטגנסאלווער, עטצ. צור ווינגאנטיסלאציאן.

נייא! ווינגפערמעדרענגסקאמפאזיציאן

מאניפולאציאנסבוך אונד פרייקריאנטע נראטס.

מצבות.

ארנאלד קאהנס

נראבשטיינלאגער בודאפעסט,

Waltzner-Boulevard Nr. 5.

(אז שבת אנד יום עשעערט.)

עמפפעהלט זיך אללען יינען, ווענלבע דיא מרריינג פפלכט דעם נראבשטיינ-זעטצענס צו ערפיללען האבען.

זעדר שאנע נראבשטיינע אים מארמאר אונד גראנזע זינד אין גראסטער אויסוואהל פאראנ-מהנ. כארדרבטע גראווירונגען, זעהר שאנע שרפפען מיט עכטער פערגאלדונג ווערדען בעסטענס אויסגעפיהרט.

דיא שענסטען

גאלדשטיקערייען

אין פרוכט אונד מאנטערל.

K. Grünwald

Budapest.

Landstrasse (Huszar'sches Haus).

עמפפעהלט זיך זיר איינרישטונג אללער פאראנ-שלאגען

גאלד-קונסטשטיקערייען

וואזיאל פיר מעמענט אין ארטען, אלס נאר גיינ-ריכטס, אונד בייגנס עמפפעהלט זיך 37 יאהרען ער-ווארבענער וואהלפפיר-ריינגער ווייס. ווייא אויך פיר דען מעמענט אין אלבם, ווייגן שטקקלען אונד פיר נאך מעהרערע נאאטטיגען, צו אללגעמיינע צוזפיר-ערגנגען אויסוואהל-אבשטיגן — ווענ-בער פיינגען פפרייזען — פיר מאליריע אונד בעסטע ענפעקטאוירונ.

איינגעגאנגען אין נראבאנד אויסוואהל לייגען

זיר אויגען אויף. 9

ריכטיג פיר לידענדע.

ברוכבאאד מיט ברוכשטיצער.

אונשטצבאר נעסטיגע פיגזרונג.

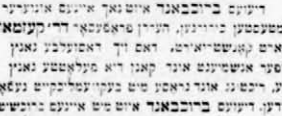

דיעזעס ברוכבאאד איזט נאך איינעס אינגעיער בע-יראמטעטען בייזיגען, הערן פראפעסאר דר׳ קעזמאפסקי דעראבס קאנשטיאיזס. דאס זיך דאמזלבע נאאגן דעם קאיסער אנשטיגנס אונד קאנן דיא פעלאבסט נאאגן נאך לאגע, ריכטיג אונד נראאבט מיט בעזעלליכקיט נעפאלגט ווערדען. דיעזעס ברוכבאאד איזט מיט איינעס ריכטשטער פערזעהען, ווענלבע אויף דען קאיסער. הויפטזעכלך אבער אויף דען בויך איינע אנגענעהמע קוהלונג ווירקונג אבגע. וואארוך דער קאיסער, וויא א״ר דער בויך נין אין שווייס נעראטהען אונד דאדורך פאס נעזונדהייטשטאארק אים אלס אנשטעקאבסט הייסזרונג נעגאנגען ווערדען קאנן.

ד״ר ברוכשטצער שטעהט גנס אללען דען בויך פאר שווייס, אונדדיגן העלט אויך פאס ברוכבאנדע ווענלבס דען שווייס פערגנ.

פ״ריזע:

הערען- אדער דאמען-ברוכבאנד:

איינזייטיג . . . 5 פל | צווייזייטיג . . . 10 פל

צו האבען נור ביא דער

ערסטען בודאפעסטער באנדאגע-פאבריק.

גיעדרעלאנג: קאלוויגפלאטץ 2.

בעשטעללונגען אונד דער פראזונג ווערדען אויף דאס פיקטליכסטע עפפעקטואירט.

Herausgeber und verantwortl. Redacteur: Carl Federer

Druck von Markus Neuer Budapest, Franz-Josefs-Platz 5.

* (צו דען אנטיסעמיטישען אונרוהען אין זאלא.ענערסען.)

דער סענאט דעם קאנ. נעריסטהאפעס, בעשטע. הענדע נעריסטראסה דאנגאדאווטש אלס פאר. ווטצענדען. דען נעריסטראסהען אאסהטי אונד ביאנאלץ אלס ביייטצער אונד קאלאמאן טשערי אלס ער זאטצעריסטער, בעגינט זיך א. 6 ד׳ נאך זאלא.ענערסען. אום אין דער אנגעלעגענהיט דער יינגסט דארט פאר.געפאללענען אנטסטמיטישען אונרוהען דיא שלוסערהאנדלונג צו האלסען. — דיא אנקלאגע ווירד וויצעשאאסטאנוואלט באקאש פערטייטען.

(ריא יודענהעצע אין אל. ג׳ער.) אם בעסטעמען האסטאנד איזט אין אלגיער אייגע יודענהעצע פאר.נעקאמסען. דיא אונרוהען זאללען, אינלגס בערייטס צופאלנע. דורך יידישע רעקרוטען. דיא מיט פראנצאזישען רעקרוטען אין שטייט פערייטער. הערפאנדערטען ווארדען יין. אין העפטיגער קאמפף גנטשאפען זיך אונטער דען רופען: „מאך דען יודען!“ אונד דיא גאנצע שטאדט וואר איינען אונגעבליך לאנגע דורך דיא וואוסה דער קעפפטגעדרע אויפס האכסטע ערד ענגס. איינע פראנ. צאזען אונד מעדרערע יודען וואורדען שווער פער. בעסצט, אונד אהנע דאס ענערגישע איינרייפען דער פרופסטען דיא רייפערייא ארז וווערדען קאנגען. בים אויף ווייטערעס זנד אללע אפפנגס. ליבע אנטפרעהאלטונגסלעטצע נעשעערדס. פאס. ראללכען הרכשטייפען דיא שטאדט אונד בעוואכטן הייסזעכליך דאס יודענפערטעל. דיא יודען אונד אראבער וואורדען פאן אדרעדן רעפהען אויפגעפאר. דערט. צוהיזע צו בלייבען. טראפיין דער נעפראפ. פענגן פאר.קעהרונגען וואר דעס זאנגסאנ. אבענדס ווידער שעפקטאקעל. מערערע נרופפען, ווערכע דראהטופע אויסשטייפסען, בילדעטען זיך נאך אונד נאך אן פערשיעדענען פונקטען דער שטאדט. וווא דיא טרופפען דאס פובליקום נכט פאסזירען ליעס. סען. אים סטטערנאכט קאם אין הייפע אויף דיא טעראסטע אינגס קאפפטרוזע, וווא זיך דער בירגערמייסטער פאן אלגיער מיט מעדערערן גע. מינדערעפהען בעפאנד. דער בירגערמייסטער פער. שפאך אין פאלגע דער אויפפארדערונג דער מענגע דיא זאפארטיגע פייאלסטונג אללער וועגען פחדיי. נאהטשע אן דעם קראוואלע פערהאפטענען פערזאה. נען אונד בעגאנג זיך אונפערוויילט אין דען נעטיגדע. אר״רעסס. אום 1 אוהר מארגענס וואר דיא רוהע ווידער פאללקאמטען הערגעשטעללט.

דיא לעטצטע פאהרט.

(איינע וויהקליכע בענעגנונגס.)

אונטער דען אנגעשטעללטען בייא דער באהנלינע פאן סעסס נאך צעגלעד וואר אויך איין יודע, נאמענס אדאלף קרוי. דיינע קאללעגען הערטען זיך איהם פרען אינ׳ע וויכטיגע אידיע נעזוללשאפט נעסט. אויף פייר. ליכקייט רעכנענט ער נכט אונד איהרט שטהנגען. רווהיג דערפטע ער נכט. נאך נכט לאנגע אים דיינסט, וואר ער איהרט אונד נעהראהמען אונד ווערוארב זיך דאדורך דיא פרעינונג דעס אלטען לאקאפפטפהרערס וויקקלמאנן. אונטער דעם פר אלס הייצער דיינסט. אלס ווינקלמאנן זיך פרעזאירען ליעס. האסטע קריגט אינע פאר.געגלידט פהרערפיסונג נעמאכט, זיין דיסאלטען עראהלטען אונד ריקבט אין דיינסט לערפרייסטערס שטעללע. דאס ערוועקט איהם דען נייד דער קאללעגען. יי מעהר דיינער דך צינ. טע. דעסטע מעהר אצאן גנד דען קרוי צוריק. מוסטע ער אין דעם שאצאנגסבארוטע מעם אדהנען דיא נאכט צו. ביינגען. וווא ער נכט דיא וואכט האבטע. דאנן וואורדע זיין נינס קרם ווינטערדרעס. שווינגען אבער לאז אז אין יינגס בוך, אונדס דיא אנדערען יאהלטען אדער שטיעלטען.

אם אינגרעסיסטען האבטע אירן קארל סאללאשע דע. 2 יאהרע לענגער אלס קרוי דיינסט. אין דער בריסונג איהר דעכט. איינע לאקאפטיפ פון פאהרטן ווידער. בען. אבער קיין דיסאלטען עראהלטען האבטע. דאס דער יודע עס וויטער נעבראכט אלס ער. דאס ליעס איהן נכט צו רוהע קאמטען. דער יודע איזט שלוט דאראן, ער יאללס בייסען. צוויי לאקאפטיפ יאללטען איינען סאלראטען.

דער צוג פערליהט דיא שאצאיען. „נעבע פייער,“ בעפאהל קרוי דעם הייצער. האלץ אונד קאהלען אנטער דען קעס. סעל. דא זאה ער, ווער מיט אינס פוהר. מיט נכט עבען פרייינדען ערשטיינען ערקאננטע ער ווייגען טאדטיינר — סאללאשע.

דער נור וואנען עפסטע אונד צווייטער קלאסס פהרטע, ליעף סטייגעללט דארען. דיא רייזענדען פלדרעטען נאך אין דערפטע הייסבערקיים אונד אים אפקוואנען, וועלכער הינטער דער מאשינע וואר, זאס דער צונסהיהרער אין אינס טיטע אונד אדרעטעס הינע אין פאסיעדע.

דער צונסהיהרער שאאנד אין יזינגס אבערדאכטן אדרעס פאר דען ביידען פענסטערן אונד בליקטע פריסענד אונד אויף אללעס נעגנו אכטענד הינוס. מיט דער רעכטען האנד היעלט ער דען רעגולאטאריגיף. אין דער לינקען דיא האנדהאבע דעס העבעלס. אום דען צוג לאנגזאמער אפיר שטעללטער צו ריכטען. הינטער איהם שאאנד דער הייצער, דעסען אויגען בי מיט פרעצאדהרעגונס נייגסט אויף דען סהיהר נערכטעס ווארען, זאס צערקלאפפטע מיט איינעם נאקאפן האסטער דיא שטיינקאהלען.

„האלטע דיא בריעמע פעסט,“ בעפאהל דער סיה רער אונד ליעס דיא סיגנאלפייפע אכטסט מאנען. איינע קלייגע שאפנען מיט אייגע מיטטע אויפגעטהאלט אונד וווידער נענגס הינוס אין נאסטענס דונקעל. — אום דיא פאהרט צו בעשלייניגען, נאב דער פהרער האסטע אונד איינעם צוג אין אן אדהנן אב בעגיגנען וואס. סער אים קעסטע דיא. מלאפצייך — פיהלט ער איינען נרפטליכען שטייג אים קאפפע. בלוס שאפפט וווא אין וואסטע־שראהל אויף יזינע שולטערן. דער הייצער פאללאיאר האטטע מיט האנגענדע שטאנגע אין אנשולדיגע ווידערגעשטערקט. קוים וואר קריגט רקלינגס בידערגעגשטרעס אין דיא אייזערנע וואנד אלס ער אויך דאס נעפאהרליכע זייגער לאנג בעגריפף. דיא וואנד מוסטע אהם איינען שטשטופקס בעזיגען. אבער ס. שוואנג דען האמטער צום צווייטען מאל, יזינגס אפפטר דען נאיוס צו מאכען. דאך מיט לאוגענהאפטע קראפטאנסטרענגונגס אונד וואוסה שטרעצט קריגט אויף אין צו, מאקטע איהן אם האלזע, ווארף איהן צו באדען אונד דרינגטע איהן הינטס! איין נרעטליכער שריא ערטאנטע, דער מאדדע מ. וואר מאן דער מאשינע אויף איינע שמאלע בריקע. מאן דאך אים דיא מהיים נעשטרעצט. דוסמף אונד שווער וואר דעס אי. מען קריגט דער קאפף. ער פיהלט זיין ערדע נאהען. דאך מאהרטע יזאלדען ער נאך דיא יזיינדערן נאשטן. דיא קרפטטע שוואנדען אונד ער האנגטע נכט נאך ליעקס יזינ. דען, דענן נאך רעכטס הין דאר ער נעפאללען; אייך דיא ברעטטע פערכאסטע ער נכט צו דרעהען אונד זיא צוזיק. אזאהלען. וווא אין אדרעפלינגען פלאך בעגאנגען אונד דאך. נעגנד אונד בריידער מיט נרעאסעלפער דאסטקראפט דאהין. דיא רייזענדען וואורדען פאן דען האנגנרעבריוה אים דעם שלאפ נעשטרקט. דיא נכסטע שאצאיען וואורדע דורכפלאנגן — אונד אויף דער נכסטען האלטעללע, וווהנן דיא שרקקנקונדע מעטעגראפיש נעפעלדס יזאדיגע וואר. קאנגנע מאן דען אונע נכט האלט נעבייטען. דיא באהנהיהרער שטעונקנקט דיא ראפ. הען פאהנע, דער קאנדוקטער דער אויף אינער קליינען ערהאהונג אינבער דעס דאכע אינעם וואגנען יזינגן יזיטן האטטע, ערקאנגנט, וועלכ פורכטבארען דראהטן. דאס שריגן דער בעאמטען אונד דער האנ־שע נאך דעס צונסה. דער פערליסטן דיא יזיינדערן אגנגן, וווא אזהנגן בעפאר. שעפנה. פורכטבארען אנגסטשריגע אפאנטשן דערנוה שטיעלע — וויסגען אונד שעללרס שיעראנגען יזיינגן. דער צונסהיהרער וועטצע זיין לענגן איין, יום דיא פרעווייטל. מען צורקצוהאלטן, וועלכע דורכאוס אים דעם וואגען שטרענגען וואללטען. אים זאג אין יזיכרקס מאדע יזשטנגן אפר דעס פערדעבען צו וכען. דא בשלאפס דער צווייטע שאפנער זיך נו אפפטין. — ער קראך צור מאשינע הין, אים רעשטנגע אללען אויף דער דען אונטער. נאנג צו בעריינען. דאך קריגט אין אינגבלליך הארטע ער זיין וואגנס בעגאנגען, דא — עגטוגטען אונד צוגלייך האפטנגנ, דענן איהם מאנג אין סטיפף דער לאקאמאטיפ עגגנגנגן. דער האבטע נאך 50 מיגוטן דער בעגיגאפ. לאוגיקס דיך וועדער אנפאנרעאפפס אונד דיא פערוכע ערגיס דיך צינ צו רעשטנג. דער צוג פהרטס לאנגזאם אין אינע שאאראיגן אין אונד שטעהט אונד אויף דיא נעלייטן. אללע אנגעשללטען שטיעראנגן אויף דיא לאקאמאטיפ מראנסטאם בעפאהרדען. דיא הויסטלאקאמאטיפ וווארדע מאן קריגט דיא דלפסמאשינע מאן פעללאשע נעפהרט. דיזיגע, נידהאלל, וווללטע נכט נעהארכען, דעמהאלב מאכטע קר. אויף דער נעכסטען שטאציען מעדזוגנג, דא אר אונטער וואכען אוטשטענדען פיר דיא יכיהרה דעס צונגס נכט אינשטעהען קאנגנג סאל. בעשטפפטע איך דען שטאציאנסאריטשטהר. „דיא פעפטלכטען יזדען דען העפטען מיף דער נאנגען באהן דאס העפט אין דער הערדן.“ דיא פאללע וואר, דאס ס׳ נכס מעהר פאהרען דורכפט אונד מאן דען דרינקקען אין דיא שטללע אינגס היי. צעגס צורקגעגעצט וואורדע! מיט קריגן אנצוגיבען וואר נגטעהר זיין דרינגען אונד פאהכען, אבער דען עפסטען שלאג דען ער פהרטע, פרענאלס קריגן דאכטס, דאס ער איהן פאר דיא פהרר וואר דיא ווארט אונד דיעזע איהם פאר דער נאוט פערשלאגס. דאדורך נינג אין גאנגצע יאהר רוהיג הין.

אום מטטערנאכט שאאנד אויף דעס באהנהאפע סעסס דער שנעללצוג נאך. אין שאאנקער, נאאכנע. וואכטענער מאנ, נאסנגס וואלראף, שטעהט טריב אונד דיסטער בליקענד אויף דער מאשינע. שאן אזיס דער לאכס. ציג נעגגלרטס, נאך דרעסכן אינטערפפנדן דער שנעללצוג וייינע נאכטאהרט אנפרטפען זאלל. מהרענען דרינגען אין דאס אונע דעס שטאיקנן מאנגס. זיין נאנצער קאפטער בעכטס אונד ווינדעס זיף אין קראפטפהפטען קוזקנגן, דענן אין 14־יהרינגס מדרכנן שעפהט אויף דעס פערגאן דיא פלקטס אונד ווייגס: „אָ, מאטע! — נים דאך אור. לוב, קאמס נאך הויז — ווענה דיא מוטטער ליידיג פורכטבאר — דא מיגס. דיא ווערדע אין דען שטעענגס. נאהרען פרענההען מוסטען! נור דך רופס דיא, דך מאכ. טע דיא ביא דך דענן נוס שטעענגן!“ וואלראף אילט נאכטאלס צום קאפ. אשטעהרט הין, ער בריינגס אבערמאלס דיא בשטע אר. אינגס אנדערען פהרער דען שנעללצוג צו אינבערנגען. אבער דער הערר אנטוואהרטס איהם: „וווא ווייסס עס, דיא ביא אונז אללעס בי אויס פינקס. נון מאן אבנן הער נרענגלס איזט. פיר אונז נבשס, זאג. באלד דער בעפעהל נענגנגן אינס, קיינען זאגנ. אונד קי. נען פייראאנ. קיינע ריקבנס דארף שאארק נענגנ זיין, דען דענגלסמינגנ נאנגנ דער בעטטנסטנס צו אונגטיבערבנגן. איך קאנן דיר נכס העלפען!“ אין שטטטפר פרעצוויש לינג שאאررטע דער לאקאמאטיפהרער אויף דען אר. שטעההר הין, זאג דאסס דיזיגר מיף בעוונגנס נאך קור. צעס יזינגן דיף. „אייגע אייגענע אויפהנס נכסס נאך. דיר צו העלפען, וזענן אין צוטפרלעסטיגר אונד אנטר. קאנגס מיכטיגר פהרער מיט דעס לאסטצונג אוקאסס. אין אר דען שנעללצוג אנפרטפרוזיגן דארף, אונד ער אי. בריגסטס אויף אונזערגר בידער בייסטע, זיינגן דרוהטשאנ הינצוגענגן אונד זאגאס מיט דעס שנעללצוג ווידער אבצוזאהרען; — דאן מאנסס דוא הינגעהנן! דאך בע. צווייפלע איכס יזהר, אב זיף איין יאלכער שנעללצוג מרעטצער מינדגן ווירד. דענן דיא ובכע האס צודעס נאך דען האקנן, דאס דיא בריעמע נור יזהר שוידר נעהס.“ הייהרטע ריזף ער דעס מטטערנסנגן צו: „וווי׳ פעהס. ען דאסטאלגנן? קריגן איזט דער פהרער?“ וואר דיא אנט. ווארט. דא ווייצטע וואלראף שווער איף אונד פהרענגן צאפפטשאפטען יזיינגן אונד אינגן. דענן דאכטע ער, נון איזט אללעס פערלערן, דער יודע ווירד מיר נרן נאכטן דיינסט נכס לייסטען מאנגע, דאנז נאללע ער מיר צו יזהר. האבע איך איהס דאך אויך מאנכמאל נאר אינבעל מטטטפיר. לגן העלפען. דער פאראשטהר דאנגנגן ריף, אלס ער דען נאסגן קריגן הארטע: „וא — קריגן? דאס איזט אין בראוער. טיכטיגר מאנן, דער אללעצטס פריא דיינגן דיינגסס פהוס. אזהס הארף אין דען שנעללצוג וזהיג אינבערנגענגן אונד זאָ ווירד דיר, וואלראף, שנעלל נעהאר. סען יזיף.“

לאנגנאס פוהר דער לאכטצוג איין. קוים הייעלט ער, וא ערשטען קריגן אפר דעס באהנהאפע דער הערר אונ. נעווטסס זיין בגיגנהרען אונד דיא בטטטע ווייגס קאללגנגן וואלראף אויטטטאהר. נעדאנקנן מאנכעריליא אים. פיר אונד ווידער שטייגגנד הרכצוקנגן קריגן. דאך שנעלל עגטשאלסטען ווייגן ער דיא האס. אונד האבנגענאקנן סאן זיך אונד שטאהר: „איך ווילס!“ דער פאראשטהר שטעללטע איהס דיא האנד. אלס אבער וואלראף דיא איהס קריגן אונד דאנקנן וזאלכטע וואורטטע ער זיך אב אונד נינג צור מאשינע. דער פאראשטהר ריף אויהס נאך נאך: „קריגן, מאסס וזאהל אויף, דיא בריעמע אויס אין אונגאר. נונג. — בים דרטטטע קלעטטע שטאאנג קריגן אויף דיא לאקאמאטיפ, ליעס דיא סיגנאלפייפע עדפאנגנ אויף

פאַרערט אינגאַנץ דאַמאָלט פאַנאַטישע דיא מאַסען, אויך דיא אַבריגע נייסאָליקיש קאַרטעל קערטעע אייפיג פיר דיא אַנטסטעמישע קאַנד. דאַנען, נעקומען אַבגעהט מיאַסען אַנדערע, וועהאַ דאַוואַ אונד ראַין הייער איין; דיא וואַרדדן פאַן דען שווערגעמען מיס שאַפאַטראַזען עפּפאַנגען, — דיא שווארט וואַר אין דען לעפּצטען מאַנען אַבגעבראָכען, שוועמסטע פאַן אַנטסעטשיגען פאַלקאַלאַנאַנגען, וועלכע דיא שטעהליכסטען פערלייטונגען נעגען דיא בעהאַרדען, הערדען אונד וודען עגטאַרלעגן, נעמעס דעם עריוואַגונגען אַבגעראַיגקאַמען שטיפּע אים אַבערען בעצערקע דיא געוועזענע מאַטשאַרי. פאַרטיא מיט דער וואַפאַ-פאַרטיא, אים אונטער דען בעצערקע דיא געוועזענע דעקאַנ-פאַרטיא מיט דער לייפּאַ-פאַרטיא. קאַנשטאַבלער אונד האַנ-ווערקאַוואַרען שרייבען מאַנאַבער דורך דיא שווארט. אין וועלכער דיא אַרדונג נכט נעשאַפט וואַרדע, אים אַבערען וואַהלבעצירקע וואַרדע וואַ. מאַש (לבעראַלער) מיט 572 שטימען נעגענאַבער אונדאַר וואַדאַ (אַנטסעמס). וועלכע 528 שטים. מען ערהיעלט צוס אבגעאַרדענטען געוועהלס. — אים אונטערן בעצערקע עהיעלט דער קאַנדיראַט דער אונאַבהענגיגקייטספּאַרטיא ליפּפּאַ 375 אונד פערשאַ אלס אנגעהאַריגער דער אַנטסעטסענפאַר. טייא 303 שטימען. ערסטערער וואַרדע מיט 72 שטימען מאַראַנדערט. נעוואַ ראַין וואַרדע אַנטסע-נעפּענוואַהל פאַנד אין ביידען בעצירקען אונטער גראַפסער אַרפּענונג שאַפטט. דאַך זינד נור עריינג. פינגערע רוהעשטאַרונגען געשעהען. איינע דער לובעראַלען-פּאַרטיא אַנגעראַיגע וועהרער וואַר. דע אים דען ייההען דער אַנטסעטסטען מיס שטיי-וורפען אַנגעגריפען אונד הייבא איין מאַנן אַם קאַפּפּע פערוואַנדטע. נעוואַ ראַין וואַרדע אַנטס-מאַנס פערהאַפטעט. נאַכדעם דערזעלבע אים לויפט דעם מאַנס דיא פּענגע אונד וואַהלבאַטעע פּאַרט-וועהרער עהיעלט אונד אים פּאַשאַפטעלט, וו דאַס דיעזעלבע איך דאַס מיטיטער בעזייטיגט.

" (דער צענלעדער שקאַנ-דאַל) דער קאַנגלעכע שאַפאַטאַנאַוטאַ פאַן קעשקעמעט האַט אין אַנגעלעגענהייט דער אַם 15. מערץ ד׳ י׳ אין צענלעדער שאַפאַטענגעזוכט, שאַנדאַלע. ביא דעלכער בעלעגענהייט מעהרערע אבגעאַרדענטע דער אונאַבהענגיגקייטספּאַרטיא פאַן דען אַנהענגערן דער וועראַוואַ-פּאַרטיא מהאַלך בעזייטיגט וואַרדען, זיינען אַנגעלאַגעטראַן דעם כאַ. נעריכטפאַהיגקייט אַנגעלעגט. אין דיעזעם מראַג וורדע נעגען דזמנזר שטאַפּטר אינ נעגאַנגען דיא אַנגעלאַגע וועגען אויפשיינונג נעגען דיא בע-

פאָלליעטאָן.

דיא פריעדהאָפע.

(שלוס.)

מאַנ איין צוזאַר אַדער דיאַנענדס, איין נאַטאַ-לעשן אָדער איין בעסטער פאַן דיעזע וועלט שוידן. דאַס דערגעוועהרט דער עריינען נאַטור נעראַטהאַל נכט אין שפּקן.

דיא וועדע וועהען, דאַס מעער בריוועס. דיא הענגע לייכטפע, אַט רעגנגע אונד שניעס נאַך וויא פאַרהער.

קריעמוטיגן דנר ווייר וויא אַללע אונדערן וועגען.

דיא דעסטעליכע מעגשטיגס אים אין אַן גליהר דער נאַרשען שאַפאַטענגקעפּס. דער אינגעלנע מענש אים קוים אין שלעפּטער דיעזעס בעלעדיגט. אין נכסס אים אונטערטעסליכען אַלל.

13.

עס איזט בייס יידישען אַלקע בריוך, אין דען ערס-מען מיטר וואַכען דער מרדער יעדען פרייטאַג דאַס נאַכ דעם מערשאַרבעגען צו בעזוכען.

דאַבבי נאַטהאַן אילעט פיין צייטליך, אים דען איב-רינען מאַנ דעם נעשטאַנד וורדטן צו קאָנגען, נאַך דעם נאַטטאַקער, דאַרט דאַס אבליכע נעבען צו מער-רכסען.

דער בריגעטיסער האַטטע דיעזע אונרוהיגע פרייטאַג נעראַהמט; ער נינג זיך ווייטע אין דאַס נייטע אין דאַס ווייטער שאַבאַט, בלאָס איין עטעפּטל אויף דעם פּשיר מיט דען וואַרטען.

שיי. "טרעפנט דאָך דיא אַדטען אַדענדען, וואַס שעהט אַדער דיא אינד נאַטטאַ?"

ער שראַגנ דנער אינד דיסס דיא נייטע פאַן איינ-אנדער.

„האַטט אַדער דענן דאַס אונהיילט נאָך צו וועגען?" וואַנט פרייט, דאַס וואַר דער יונגע מאַנן. „דיא לייגען דיא אַפּטע אייגער האַלטשטאַנדיגקייט. אַדער דאַס וואַ נעגאַטיגע, נעגט הים אונד בעטעט, נאָטט מאַנ אייך דיסס בלוט נכט אַנגעגנען!"

דאַנן נייגטע ער דך אינדער דען לייכנאַם דעס פרייי-דעס, אונד שטאַ-אַך.

„מוטטע בס דאַדען קאָטטען! דאַס עדעלסטע הערן דאַס יַ אין אייגער בריטט נעשלאַגען, דער בעטטע פריינד דער מאַבאַרטטע מאַלדאַס נינג מיס דיעזעס מאַנג פּרי-לאַרען." אונד פרייגנען דיעזעסען אים אינדער דיא וואַנ-נען, וועדרענע ער דיעזע וואַרטע שפּראַך.

* * *

עדוואַרד אונד עטטא וואַוורדען צווישען דען פרייר-האָפען צו נאַכט בעשאַפטטע. אין שפּיין בעגייסטערט דיא שפּעלליל, וווּ דיא לייבענדען בייזאַמען רוהען. נאַך אייגנס אַחרט מאַטט צו גלייכער צייט וואַוורדע אין בייזאַן פרייעדהאָפען צוויא פרייטנאַכטער אייסענגראַבען אין בייזאַן נאַכט אַנדערע.

דער מאַך גלייכט אַללעס אויס!

דעם קאָמטטסטאַריאַס צו-קבעהאַלטען וואַוורדע. בייז דיא שאַר דעם אַלטען; דער דך מיט זיינעם קינדע אין אייגעם נאַטטאַנד נאַך דער שאַרטע בע-נעבען האַטטע, פערלאַרען וואַר. בייס שייטען רעיף קאַלילינקיס דעס זודען דיא אַרטע צו: „עס וואַרד איך נאַר נכטס העלפען, דיא וואַרד שאַן צו מיר אַוטרקבערען!" דען אַדערען מאַרגען, אלס דער פאַטער אויפוואַכטע, וואַר אין דער טאַהס זיינע מאַב-טער פערשוואונדען. פערגעבענס בעגאַנג אַר זיך נון צו אַרבייטען אַנדערע, אים זיין קינד דערזעהען. דען דעם פערזעהערס, אין דיא אים אַהנג צווייפעל וועדערטס פייוולליג נעראַהטען וואַר, צו עגטריי-טען — דאַס פרייטנינג פאַטבען וואַר בין הייטע נכט אויסצוזעהען." וועגן אין זודע אין בריסטליכעס מערכען עגטפּרעכט הטטטען, זא וועדע נלייך אין בלוט בלבול ערזודען וואַוורדען.

" (איין מיסלונגענעס מיסאַ-עסלאַר.) פאַר איינינען מאַנען פערשוואנד אין וואַטצען אים דעם עלטערנהויזע דער ריינעהרינע זאַהן איינעס אַרטינג לאַנדטאַגנעס. מאַן וואַרטע-טע אויף אים אין-צוויא מאַנג. דער כנאַבע כאַם נכט נאַכהיזיג. מאַן ערקונדיגטע זיך ביא פערוואנד-טען אונד בעגאַנגענען וואַהלטעע דען פערשוואנדענען נעזוהנען האַבען. מאַן אויף מאַנ פערראַן, אַהנג דאַס איינג שפּר דעס קלינען נעפונדען וועדרען קאָנגטע. דיא פּאַראַצלע פערבריי-טעט זיך דיא כנאַבנס. דיא זודען דעטטען דען קנאַבען קראַדדיס; אין דיעזעס דנג ערשטאַנ-טעטע אויך דער פאַטער דיא אַנצייג ביא דער פאָליציי אונד דיא ביעגן נלייכטען אים דאַס אויפס וואַרט. דיא אַרטעגונג וואונס פאַן מאַנ צו מאַנ, עס מאַנדען זיך לייטע דיא נעהאַרט האַבען וואַלטטען; דיא דער כנאַבע נאַך הילפע ריעף: „מיס איינגעס וואַרטע, דיא האַבע בענאַנג אונטער דענגעל-בען אנצייכען וויא אין מיסא-עסלאַר. ענדליך נאַך 5 מאַנען לענגטע דך דיא אַרטעגונג אונד מיס אי-נעס שלאַנג וואַר דאַס צווייטע מיסא-עסלאַר פער-נכטעס: דער קנאַבע, וועלכער זיך אין איינעס נאַ-הען דאַרפע דערטטעגערעבען האַטטע. טעל-בעטע זיך בייס זיינעס אַאַטער אונד באַם אים פער-צייהנג. דאַסס ער זא לאַנגע אומגעבלעבען.

" (בראַנדלעגונג.) אין דער אַרט-שאַפט אַבראַנ וואַוורדע אַם 30. זוני דער שאַלד דעס שראַטטענאַוטאָקדערס האַטטאַלטש אַנגע-צינדעט; דער אים שאַללע שאַפאַנדע קנעכט וואַוורדע אַם לייכע דער הערטבעצאַנען. דיעזע בראַנד-לעגונג נעשאַה. זייל ער וועדרענד דער וואַהל גע-נען מאַטטני נעשטטטט האַט.

דער קאָמטטסטאַריאַס צו-קבעהאַלטען וואַוורדע. בין דיא שאַר דעם אַלטען; דער דך מיט זיינעם קינדע אין אייגעם נאַטטאַנד נאַך דער שאַרטע בע-נעבען האַטטע, פערלאַרען וואַר. בייס שייטען רעיף קאַלילינקיס דעס זודען דיא אַרטע צו: „עס וואַרד איך נאַר נכטס העלפען, דיא וואַרד שאַן צו מיר אַוטרקבערען!" דען אַדערען מאַרגען, אלס דער פאַטער אויפוואַכטע, וואַר אין דער טאַהס זיינע מאַב-טער פערשוואונדען. פערגעבענס בעגאַנג אַר זיך נון צו אַרבייטען אַנדערע, אים זיין קינד דערזעהען. דען דעם פערזעהערס, אין דיא אים אַהנג צווייפעל וועדרען פייוולליג נעראַהטען וואַר, צו עגטריי-טען — דאַס פרייטנינג פאַטבען וואַר בין הייטע נכט אויסצוזעהען." וועגן אין זודע אין בריסטליכעס מערכען עגטפּרעכט הטטטען, זא וועדע נלייך אין בלוט בלבול ערזודען וואַוורדען.

" (איין מיסלונגענעס מיסאַ-עסלאַר.) פאַר איינינען מאַנען פערשוואנד אין וואַטצען אים דעם עלטערנהויזע דער ריינעהרינע זאַהן איינעס אַרטינג לאַנדטאַגנעס. מאַן וואַרטע-טע אויף אים אין-צוויא מאַנג. דער כנאַבע כאַם נכט נאַכהיזיג. מאַן ערקונדיגטע זיך ביא פערוואנד-טען אונד בעגאַנגענען וואַהלטעע דען פערשוואנדענען נעזוהנען האַבען. מאַן אויף מאַנ פערראַן, אַהנג דאַס איינג שפּר דעס קלינען נעפונדען וועדרען קאָנגטע. דיא פּאַראַצלע פערבריי-טעט זיך דיא כנאַבנס. דיא זודען דעטטען דען קנאַבען קראַדדיס; אין דיעזעס דנג ערשטאַנ-טעטע אויך דער פאַטער דיא אַנצייג ביא דער פאָליציי אונד דיא ביעגן נלייכטען אים דאַס אויפס וואַרט. דיא אַרטעגונג וואונס פאַן מאַנ צו מאַנ, עס מאַנדען זיך לייטע דיא נעהאַרט האַבען וואַלטטען; דיא דער כנאַבע נאַך הילפע ריעף: „מיס איינגעס וואַרטע, דיא האַבע בענאַנג אונטער דענגעל-בען אנצייכען וויא אין מיסא-עסלאַר. ענדליך נאַך 5 מאַנען לענגטע דך דיא אַרטעגונג אונד מיס אי-נעס שלאַנג וואַר דאַס צווייטע מיסא-עסלאַר פער-נכטעס: דער קנאַבע, וועלכער זיך אין איינעס נאַ-הען דאַרפע דערטטעגערעבען האַטטע. טעל-בעטע זיך בייס זיינעס אַאַטער אונד באַם אים פער-צייהנג. דאַסס ער זא לאַנגע אומגעבלעבען.

" (בראַנדלעגונג.) אין דער אַרט-שאַפט אַבראַנ וואַוורדע אַם 30. זוני דער שאַלד דעס שראַטטענאַוטאָקדערס האַטטאַלטש אַנגע-צינדעט; דער אים שאַללע שאַפאַנדע קנעכט וואַוורדע אַם לייכע דער הערטבעצאַנען. דיעזע בראַנד-לעגונג נעשאַה. זייל ער וועדרענד דער וואַהל גע-נען מאַטטני נעשטטטט האַט.

נייע יידישע צייטונג.

הארדע, נעגען אַסטאַלאַש אונד נעגאַסטן, צוזאַמ-מען נעגען 21 פערזאָנען דיא אַנגלאַנד וועגען גע-וואַלטטהעטיגקייט נעגען פייוואַסטרזאַנען עדהאַ בען אינד בעגאַנגאַנ פאַלגענדע פערזאָנען אין אַנגלאַנעצשאַנד צו פערזעצגען, וועגען אייפ-ציג נעגען דיא בעהאַרדע: דזמנזר שאַטאַר, אַר-וואַקאַט אין דאַראַסט, לוזוזיג מעסאַראַש שאַראַט, רעפּרעזענטאַנט פאַן צעגלעד, יאַה דאַבאַש, שאַראַט הייסטאַנט פאַן צעגלעד. וועגען נעוואַלטטהייט-קייט נעגען פייוואַסטרזאַנען דיא 5 אַנטסעטסטע-ר פאַנען פרעשיר; דר׳ נעזא ראַין, עמיל סעטסעגע, נעזאַרג סעלל, יאַהאַנן טשעה אונד נאַך 16 אַנדערע; פערנער וורד בעאַנטראַגט, אַלס ציינגען אונטערגעשריבענע אַדער תרמאַן, פיל האַשטש, באַראַן גאַבריעל פראַנאַ, קאַרל הענעדיש אונד גאַבריעל אונראַן, דאַס זינד 5 אונאַבהענגיגע דעפּוטירטע פאַר אַוטאַרען.

" (ענטפּיהרונג.) מאַן שרייבט אים לעפּטבערג: „איינע אינטערעסאַנטע ענטפּיהרונג-נעשיכטע פאַנד צעפּלאַץ דער אייהרען פאַרלייגען אבשלוסס. דיא זיעבענעזעהרינע מאַבער דעם יידי-שען וורטטהרזיזעכטערס חיים אונגנבלין. אין דיעזען דאַך ביא בראַי פערלעגטע דך אין דען דיעזעלבען בעישאַפט לעבענדיגן בעגיסטרעטען אַלטטאַנען נאַך אינד אַרטע אין קראַסטע אייגן, אַבער דאַס מערבענס זיך האַרטנעקיג וויינערטיג דעם מאַטער צו אַלגען, זטעצטע דערזעלבע אין נעזעלל מאַבט דעם לייבעסמאַטעס דיא ריינע נאַך לעפּטבערג פאַרט. יעדאַך אויך אים וואַנען וואַלטטע עס דען אייפנטטען בעפּעהונגען דעם מאַטערס נכטס נעלייגנען זיינע מאַבטער אומשטטטמען אונד דיא צוזאַמ צור ריקקעהר אין דאַס עלטערנהויז צו ערהאַלטען, זעלבטס דאַנן נכטס אלס ער אויף אייג-שרייבען דער מאַטטרזיזנדען ערקלערטע. דיא אייג-וויללינגען צוזר טויפע דעס מערבענס נעבען צו וואַל-לען, פאַללס אייהר נעלייגטער דיא ערנסטליכע אבוכטס האַבען, דיא צו הייראַטהען. אין לעפּטבערג אנגעלאַנגט בעגאַנג דך דיא נאַנצע נעזעלל שאַפט צום פאַלייקקאַטטסטאַראַט אויף דעם באַרגהאַפען. דאַרט נעלאַנג עס דעם אַטטערנדען פאַליציקאַט-מטטטער. דאַס מערבענ צו פערגאַנגטטען דעם פאַ-טער צו אַלגען, וועהרענד אויבר נעלייגטער. נאַך אייגנס מטטלונגען פּלוטטטפערהוב, זא לאַנגנ אויף אייהר מיגנעס טיך עטטוועדער נאַר נכטס, אַדער אויף דעם פרייטאַגטיגע.

ער ראַנגטע, פאַן בעזיר אהנונג נעפרייבען נאַך דעם פייעדהאַפטעגנע.

זא נעשאַה עס. דאַס בייד נייטע מאַטט צו נ. ייטער ציינ אויף דעם מאַטאַע צווישען דען פרייעדהאַפען אַנ-לאַנגטען.

דיא שאַנדען וויא, נעגען דען לייכנאַטטן אייהרער קינ-דער, אַהנג פרייגען, אַהנג קלאַגען אין שלאַלען נאַטט פערזונקע.

דער יודע וואַרט דער דך צוגעטט מאַטטט אונד דיעזע: „נלאַבטט וויא דער נעראַבטע ריכטער?"

דיעס בראַכטע אויך דען בריגעטיסטער וויעדער צו זיך, ער בליקטע אויף מאַנ וויא אין ראַונדער שטיראַטע אַר אויף דען יודען אונד ריעף:

„קאָטטטס דוא נאַך פרייגר צו שאַפאַנן? פערפלוכ-טער יודע! עריוועדנן טוט אויך דיך, דוא האַטטט מיין קינד נעטאַדטעט.

„נעדיגער הערר," פלעהטע נאַטהאַן, „לאַטט מיך לאַן, בערגענקע, אין אַלך נאַך קינדער האַבע."

„דאַס וואַר דאַס רעכטע וואָרט, מיך צור ראַבע אויס-מונטערן, דוא האַט נאַך קינדער, אויך אַבער בין איין קינ-דערלאָזער מאַטטער. דאַרום ווילל אַך דיך צערטרעטען." אונד דער קאָטטטס בעגאַנגן. בייד נייטיג ראַנגטען מיט נלייכ-בער קראַפט. דיא שטרעקנכנטשטכטע האַט זיך אויך אין דער שאַראַט פערבייטטט. מאַן אילעט הינטס אונד זאַה דיא אינגעגדען אַדטען, דאַך ראַנגטע קינגער זיא אז מרענגען. אין ונגנער מאַנן בלאָס דרענגטע זיך דורך דיא מענגע אונד שריי: „מרענגט דאָך דיא אַדטען אַדענדען, וואַס שעהט אַדער דא אינד נאַטטאַ?"

ער שראַגנ דנער אינד דיסס דיא נייטע מאַן איינ-אנדער.

„האַטט אַדער דענן דאַס אונהיילט נאָך צו וועגען?" וואַנט פרייט, דאַס וואַר דער יונגע מאַנן. „דיא לייגען דיא אַפּטע אייגער האַלטשטאַנדיגקייט. אַדער דאַס וואַ נעגאַטיגע, נעגט הים אונד בעטעט, נאָטט מאַנ אייך דיסס בלוט נכט אַנגעגנען!"

דאַנן נייגטע ער דך אינדער דען לייכנאַם דעס פרייי-דעס, אונד שטאַ-אַך.

„מוטטע בס דאַדען קאָטטען! דאַס עדעלסטע הערן דאַס יַ אין אייגער בריטט נעשלאַגען, דער בעטטע פרייד דער מאַבאַרטטע מאַלדאַס נינג מיס דיעזעס מאַנג פּרי-לאַרען." אונד פרייגנען דיעזעסען אים אינדער דיא וואַנ-נען, וועהרענד ער דיעזע וואַרטע שפּראַך.

* * *

עדוואַרד אונד עטטא וואַוורדען צווישען דען פרייר-האָפען צו נאַכט בעשאַפטטע. אין שפּיין בעגייסטערט דיא שפּעלליל, וווּ דיא לייבענדען בייזאַמען רוהען. נאַך אייגנס אַחרט מאַטט צו גלייכער צייט וואַוורדע אין בייזאַן פרייעדהאָפען צוויא פרייטנאַכטער אייסענגראַבען אין בייזאַן נאַכט אַנדערע.

דער מאַך גלייכט אַללעס אויס!